

Kapittel 5

Økonomisk aktivitet på kort sikt

- skal studere økonomien på **kort sikt**, og dermed se på **årsakene til slike konjunkturmessige svingninger**.
- hvordan økonomien reagerer på de stadige sjokk og forstyrrelser som inntreffer, og
- hva myndighetene eventuelt kan gjøre for å stabilisere økonomien.
- Presentere en enkel makroøkonomisk modell for å gi forståelse av
 - sentrale mekanismer som virker i en økonomi.
 - hvordan denne type modeller fungerer.

Makroøkonomisk modell av keynesiansk type,

Basert på to sentrale forutsetninger,

- at **prisene er trege** eller stive,
- at **produksjonen bestemmes av etterspørselen,**

- Må være noe ledig kapasitet i økonomien
- Vi er interessert i kapasitetsutnyttningen i økonomien (BNP-gapet)
- modellen er mest **relevant på kort sikt**, 0 – 3 år

Knyttet til bedriftenes tilbudsatferd:

- prisen settes som påslag på marginalkostnaden, bedriften tjener på økt salg
- kundene bestemmer hvor mye de ønsker å kjøpe til denne prisen.
- Empiri: de fleste produktpriser endres relativt sjelden, bare 1-2 ganger i året.

Keynes-modellen er matematisk formulert modell.

- Bruker modellen til å regne ut hva de **endogene** variablene blir.
- hvordan de endogene variablene avhenger av andre, **eksogene**, variabler.

Modellen kan brukes til

- **prognoser** for endogene variabler (BNP & konsum) hvis vi har en realistisk modell med realistiske tall for eksogene variabler
- **konsekvensanalyse**, hva skjer med endogene variabler hvis vi endrer verdien på en eller flere eksogene variablene.
- **mål-middel analyse**
 - hvordan bruke virkemidler for å nå mål.
 - Endre eksogene var. for å oppnå bestemte verdier på endogene var.

Noen egenskaper til modellen.

- modellen er **statisk**, dvs at **tidsaspektet blir fullstendig neglisjert**
 - «Alt skjer samtidig»
- ser på samlet produksjon, og **skiller ikke mellom ulike typer produksjon**
 - må sees i sammenheng med at vi forutsetter at det er ledig kapasitet i økonomien,
- Den enkleste versjonen, der økonomien er lukket, dvs. uten eksport og import, og der investeringer og nettoskatter er eksogene.
- Vil ikke se på virkninger av rente og pengepolitikk
 - ved inflasjonsmål vil rentesettingen også bli påvirket, men det vil vanligvis bare dempe endringene.

Keynes-modell med eksogene realinvesteringer

Vår modell består dermed av to ligninger

$$(5.1) \quad Y = C + I + G$$

$$(5.2) \quad C = z^C + c_1(Y - T), \text{ der } 0 < c_1 < 1,$$

Alle tallene måles i verdi, i faste priser

(5.1) bygger på en definisjonsmessig sammenheng fra nasjonalregnskapet i en lukket øk.

Men (5.1) er mer – det er en likevektsbetingelse for varemarkedet, der vi forutsetter at produksjonen, Y , tilpasser seg til samlet etterspørsel $C + I + G$

(5.2) konsumfunksjon: høyere privat disponibel inntekt, $Y - T$, gir økt konsum

c_1 og c_2 er kjente tall/parametre, c_1 den marginale konsumtilbøyelighet, Konstantleddet z^C fanger opp andre faktorer

(Antar at sysselsettingen er en voksende funksjon av BNP, og at høyere sysselsetting innebærer lavere arbeidsledighet (Okuns lov). $Y = AN$)

To ligninger og to endogene variabler Y og C .

”telleregelen” \Rightarrow modell er determinert, dvs. at vi kan regne ut løsningene på de endogene variablene

Bruker modellen til å finne ut hvordan endring i de eksogene variablene påvirker de endogene variablene.

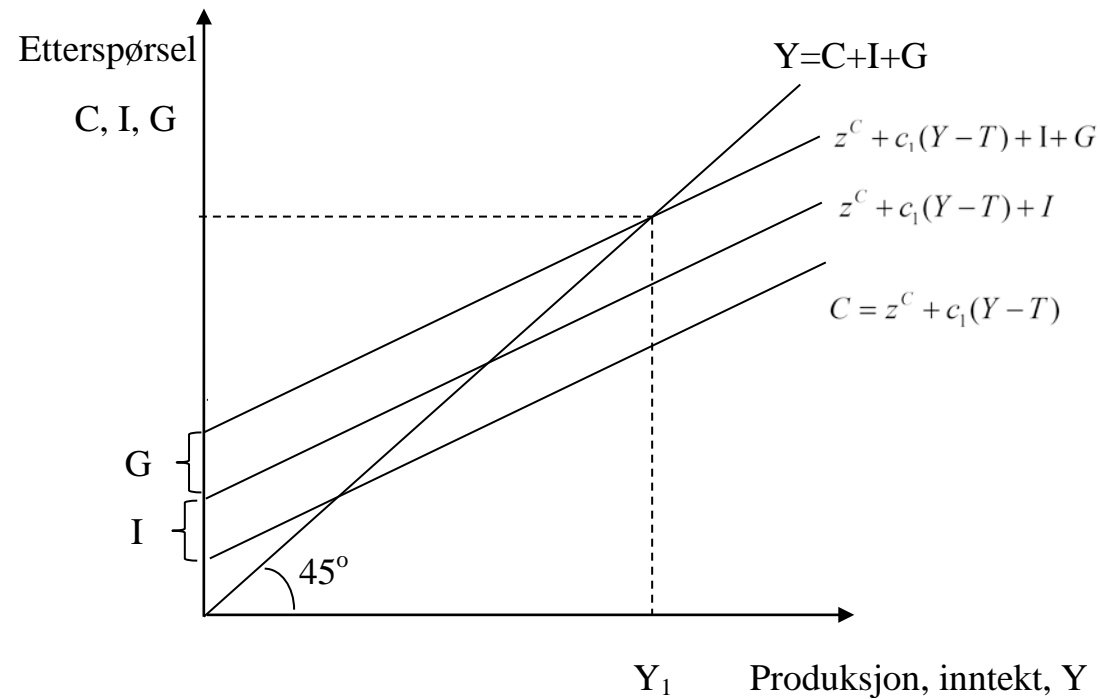
Vår modell består dermed av to ligninger, med to endogene variabler Y og C

$$(5.1) \quad Y = C + I + G$$

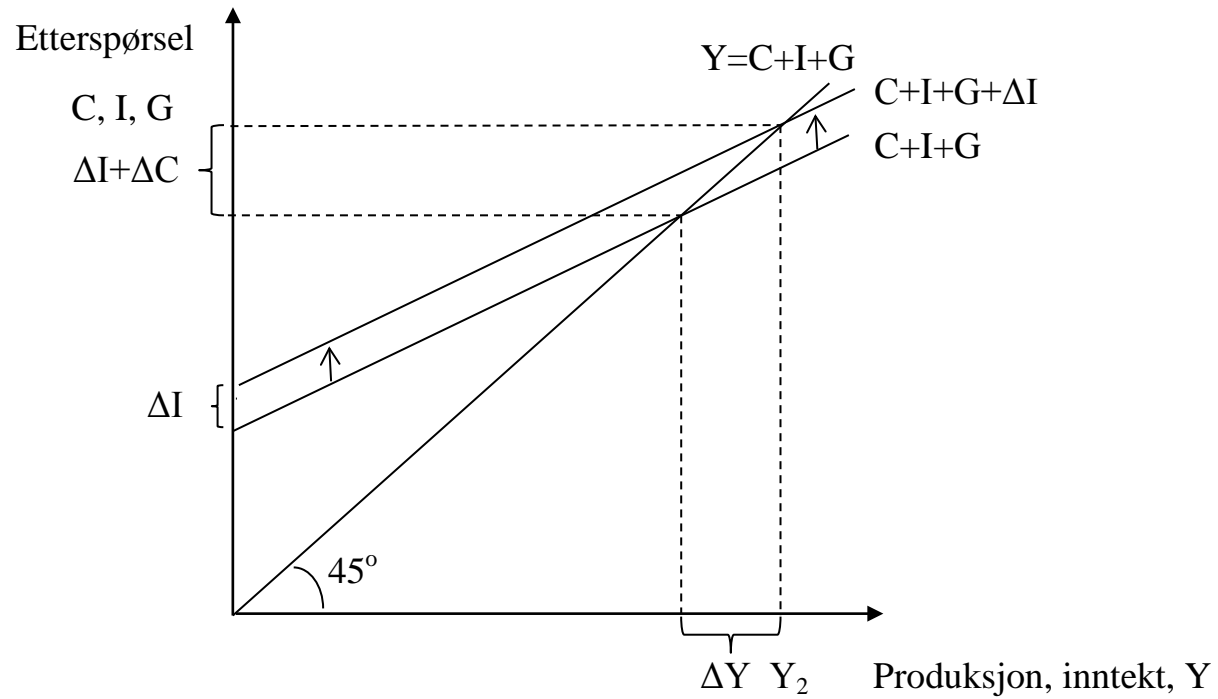
$$(5.3) \quad C = z^c + c_1(Y - T), \text{ der } 0 < c_1 < 1,$$

Løsningen på modellen kan også illustreres grafisk, se figur 5.1

Figur 5.2 Likevekt i modellen.

Figur 5.2 Virkning av økte investeringer, $\Delta I > 0$.

Figur 5.3 **Prosesen mot likevekt.**

